
Rola doradcy zawodowego.

Problematyka poradnictwa zawodowego zyskuje coraz bardziej na znaczeniu. W społeczeństwie wiedzy, komunikacji sieciowej i związanych z nią przemian, a przede wszystkim w obliczu wielkiego problemu, jakim jest bezrobocie, poradnictwo zawodowe odgrywa bardzo istotną rolę. Z jednej strony wspomaga szanse na uzyskanie zatrudnienia, z drugiej przyczynia się do podejmowania bardziej świadomych decyzji w aspekcie jednostkowym i społecznym. Jego rola nie kończy się wraz z podjęciem pracy zawodowej przez młodzież, ale trwa przez całe życie. Przyczynia się do właściwego odnalezienia się w świecie pracy.

Zmiany na rynku pracy, coraz większa konkurencyjność, zagrożenie bezrobociem oraz fakt, że człowiek nie może być fachowcem w wielu dziedzinach życia, powodują powstawanie coraz to nowych potrzeb w zakresie doradztwa zawodowego. Dynamika zmian zmusza człowieka do permanentnego orientowania się w nowej rzeczywistości, odnajdywania się w nowych relacjach z innymi ludźmi i nowych sytuacji.

Obserwowalne zmiany warunków społecznych – kulturowych stawiają przed człowiekiem liczne utrudnienia. Sprawiają, że życie traci na przejrzystości, jednoznaczności i przewidywalności.¹ Wiele wyłaniających się problemów znacznie komplikuje życie, a czynione próby zmierzenia się z nimi bywają bezskuteczne. Konfrontacja z rzeczywistością nie jest łatwa, rodzi obawę nie poradzenia sobie z własnymi kłopotami, uwidacznia wiele sprzeczności i niezrozumienia dostrzeganych zjawisk.

Sytuacja bezrobocia i przedłużającego się czasu pozostawania bez pracy, wbrew własnej woli, jest dla człowieka bardzo trudnym okresem. Rodzi szereg problemów natury ekonomicznej, prawnej, społecznej zarówno w skali ogólnospołecznej, jak i indywidualnej. Szczególnie dotkliwe bezrobocie odczuwalne jest przez osoby długotrwale pozostające bez pracy, dla których praca była wysoko cenioną wartością, a także osoby młode, które u progu kariery zawodowej nie mają szansy na znalezienie zatrudnienia. Problematyka pomocy osobom bezrobotnym jest często podejmowana przez grono specjalistów z zakresu psychologii, pedagogiki czy

---

¹ Z. Bauman, *Wieloznaczność nowoczesna, nowoczesność wieloznaczna*, Przekł. J. Bauman, Wydaw. PWN, Warszawa, 1995, s. 8

socjologii.² „Generalnie doradztwo zawodowe obejmuje wszelkie działania i usługi realizowane

w instytucjach edukacyjnych, agencjach pośrednictwa pracy i innych organizacjach niosących pomoc i realizujących programy szkoleniowe dotyczące rozwoju zawodowego człowieka.”³

Biorąc pod uwagę dynamicznie rozwijający się rynek pracy i społeczną potrzebę korzystania z pomocy profesjonalistów, można zauważyć, że doradcy stoją przed stworzeniem takich form pomocy, które spełnią oczekiwania klientów i pomogą im odnaleźć się w nowej rzeczywistości.

Rola doradcy polega przede wszystkim na pobudzeniu osoby radzącej się do umiejętności podejmowania własnych wysiłków w celu poprawy swojej sytuacji. W takim rozumieniu jest ona zbliżona do roli pracownika socjalnego⁴ lub nauczyciela, którego działania powinny zmierzać do organizowania takiego „wpływu na jednostki i grupy społeczne, który sprzyjałby ich rozwojowi, wyzwalał i wykorzystywał ich możliwości, aby w maksymalnym stopniu stawały się świadomymi i twórczymi członkami wspólnoty społecznej oraz stawały się zdolne do aktywnej samorealizacji, niepowtarzalnej i trwałej tożsamości i odrębności.”⁵ Celem tak rozumianego doradztwa jest udzielenie pomocy w osiągnięciu możliwie najlepszego poziomu dostosowania zawodowego z punktu widzenia społecznego i ekonomicznego oraz lepsze poznanie samego siebie w odniesieniu do środowiska pracy.

Doradztwo zawodowe nie jest ograniczone do jakiejś szczególnej grupy wiekowej lub zawodowej. Traktowane jest jako długotrwały, systematyczny, celowo realizowany proces wychowawczy towarzyszący człowiekowi przez całe życie zawodowe – począwszy od prób podejmowania decyzji o wyborze zawodu, przez szukanie pracy, ewentualnie jej zmiany czy zmianę kwalifikacji, aż do zakończenia działalności zawodowej. Jest to proces, jak zauważa W. Rachalska, skierowany do osób różnych pod względem wieku, przygotowania zawodowego, motywacji, sytuacji życiowej, doświadczeń.⁶

² E. Sarzyńska, Doradca zawodowy w środowisku bezrobotnych, wyd. Uniwersytetu m. Curie-Skłodowskiej Lublin, 2007, s.63

³ A. Bańka, Zawodoznawstwo, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy. Psychologiczne metody i strategie pomocy bezrobotnym, Poznań, 1995, s.33

⁴ A. Kamiński, Funkcje pedagogiki społecznej, Warszawa, 1982, s.91-92

⁵ Z. Kwieciński, Socjopatologia edukacji, Warszawa, 1992, s.13

⁶ W. Rachalska, Stan poradnictwa zawodowego w Polsce i proponowane kierunki działania [w:] W. Brzozowska, W. Rachalska (red.), Doradca zawodowy w warunkach przemian gospodarczych, Częstochowa, 1997, s.18-19

Może to pozwolić na uniknięcie wielu pomyłek i trudności w rozwoju zawodowym, a tym samym daje szansę na uczenie się odpowiedzialności za własny los i ukształtowanie potrzeby korzystania z usług doradztwa.”⁷

Rola doradcy polega głównie na mobilizowaniu i wspieraniu klienta, pokazywaniu mu stojących przed nim możliwości i szans, analizowaniu wspólnie z klientem jego sytuacji, pomaganiu mu w poszukiwaniu i tworzeniu rozwiązań. Doradca zawodowy postrzega klienta podmiotowo, co oznacza zarówno to, że stara się pobudzić jego aktywność i samodzielność, jak i to, że klient postrzegany jest poprzez pryzmat jego ogólnej sytuacji życiowej, a nie tylko przez fakt pozostawania bez pracy. Poradnictwo zawodowe nie ogranicza się już zatem do jedno razowego i zamkniętego aktu, jakim było udzielenie porady, ale jest swoistym procesem, w trakcie którego klient poznaje siebie oraz dokonuje diagnozy swojej sytuacji. Na tej podstawie klient powinien samodzielnie i świadomie wypracować model swojej biografii zawodowej.

Monika Lange – doradca zawodowy I stopnia

---

⁷ E. Podolska-Filipowicz, „Edukacja humanistyczna” nr1(04)/2001, Doradztwo zawodowe szansą przeciwdziałania bezrobociu w Polsce, Szczecin 2001, s.59